

Danijela
Pandža,
Petra
Srblijinović

U dijalogu znanosti i društva

Multidisciplinarna istraživanja kompleksa dvorca Brezovice.

Izveštaj prve faze istraživanja studenata

Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta

i Odsjeka za restauriranje-konzerviranje umjetnina

Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu,

(ur.) Dubravka Botica, Zagreb, Filozofski fakultet

Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za povijest umjetnosti

i Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, 2012., 76 str.

ISBN 978-953-175-428-6 (Filozofski fakultet)

ISBN 978-953-6089-26-0 (Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske)

Publikacija *Multidisciplinarna istraživanja kompleksa dvorca Brezovice* rezultat je istraživačkog i praktičnog napora tridesetak studenata i nastavnika

Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta (dr.sc. Dubravke Botice, dr. sc. Marka Špikića i Jasmine Nestić), Odsjeka za restauriranje-konzerviranje umjetnina Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu (mr. sc. Suzane Damiani i mr. Egidia Budicina) te Dijane Požar, konzervatorice-povjesničarke umjetnosti Hrvatskog restauratorskog zavoda. Iniciran od strane studenata i nastavnika Akademije likovnih umjetnosti, projektu su se 2010. godine, u sklopu seminara i terenskih vježbi, priključili i studenti Filozofskog fakulteta. Nakon godina nebrige, ovaj projekt predstavlja, kako to navodi Dubravka Botica u uvodnom tekstu, “prvi pokušaj sustavnog istraživanja dvorca” koji “zauzima važno mjesto unutar korpusa barokne umjetnosti kontinentalne Hrvatske” te je “značajan primjer reprezentativne profane arhitekture s pripadajućim perivojem i vrijednom opremom u kojoj se posebno ističe zidni oslik središnje dvorane”. Nažalost, ovaj vrijedan kompleks nije bio zapostavljen samo od strane struke, već i od strane vlasnika što je rezultiralo vandalskim uništavanjima (posebno zidnog oslika) i današnjim katastrofalnim stanjem dvorca.

Vođeni parolom da “samo istraženost spomenika može garantirati njegovo očuvanje”, studenti i njihovi nastavnici su odlučili stati tome na kraj uputivši ujedno i svojevrsan apel struci da učini isto. Premda zbog financijskih ograničenja projekt nije u cijelosti ostvaren, voditelji i sudionici se nadaju da će u daljnjem vremenskom razdoblju uspješno obaviti dodatna istraživanja arhivske građe, definirati razdoblja gradnje i prenamjene dvorca te dodatno istražiti i restaurirati zidni oslik.

Unatoč tome što je u naslovu označen “multidisciplinarnim”, čini nam se da je projekt zapravo interdisciplinarnog karaktera. Ako multidisciplinarnost, naime, karakterizira adicija spoznaja, a interdisciplinarnost prožimanje disciplina radi rješavanja određenog zajedničkog problema, onda je upravo ovaj projekt jasan dokaz kako potonji vid suradnje može polučiti hvalevrijedne rezultate. Uz razinu stručnog i zanstvenog bavljenja temom, ovaj projekt, dakako, iznimno je vrijedan u obrazovnom smislu: iskustvom rada na “ozbiljnom” projektu, suradnjom s drugim strukama, aktivnim djelovanjem i primjernom saznanja, student se razvija kao znanstvenik i istraživač. Također, važno je naglasiti da je projekt dokaz ne samo suradnje različitih disciplina, nego i suradnje na relaciji nastavnik – student, što i jest

cilj bolonjskog procesa. Koliki je pak napor uložen u prvu fazu obrade spomeničkog kompleksa, jasno svjedoči svih jedanaest poglavlja ovog izdanja.

Već u prvom članku "Osvrt na postojeću literaturu o dvorcu Brezovici" (Mateja Kuka, Iva Raič Stojanović) doznajemo o nedostatku literature: kompleks je izrazito slabo obrađen u stručnoj literaturi, a i ono malo podataka uglavnom počiva na nekritičkom preuzimanju zaključaka povjesničara E. Laszowskog iz davne 1897. godine. Autorice se stoga nisu ograničile na pregled stručne literature, već su uključile i sve ostale izvore informacija kao, na primjer, recentne novinske članke i slične publicističke izvore. Istraživanje arhivske građe predstavljeno je u prilogima "Rezultati arhivskih istraživanja (Hrvatski državni arhiv i Državni arhiv u Zagrebu)" Ane Kaniški i "Arhivska građa Nadbiskupskog arhiva u Zagrebu o brezo- vičkome dvorcu" Igora Loinjaka. Ovi prilozi podrazumijevaju, kao i u slučaju svakog arhivskog istraživanja, često mukotrpno, a ponekad i neuspješno prikupljanje građe po relevantnim institucijama te pomno iščitavanje tekstova i rukopisa, često pisanih na latinskom i njemačkom jeziku. U stvaranju cjelokupne slike bila je bitna i analiza foto-dokumentacije predstavljena u istoi- menom članku Antonie Tomić. Prikupljena foto-dokumentacija, kao i dokumentacija o obitelji Drašković - vlasnicima Brezovice u razdoblju od 1691-1807. godine predočena u članku Maje Žvorc, bit će zasigurno od značaja za interpretacije spomeničkog kompleksa u kasnijim fazama istraživanja. Svi navedeni članci podloga su za sva ostala poglavlja u izdanju - primjerice, istraživanja Nataše Pašić o opremi dvorca. Poglavlja "Zidni oslik kapele" i "Zidni oslik dvorca" (Maja Žvorc), te "Tlocrtno-prostorna analiza dvorca Brezovice" (Ana Čurić, Jelena Mužar, Mirna Ratkajec, Martina Salaj, Pavica Šonjić) jasan su primjer kako suradnja studenata Filozofskog fakulteta i Akademije likovnih umjetnosti može polučiti odlične rezultate. Upravo zahvaljujući sondiranju koje su

obavili studenti Akademije, a na temelju analize studenata povijesti umjetnosti, potvrdile su se neke pretpostavke na kojima će se, vjerujemo, graditi i produbljavati buduća istraživanja. Kada se te analize ujedine s analizama koje su proveli i ostali fakulteti uključeni u projekt - Arhitektonski, Agronomski i Geodetski fakultet, dobit će se cjelovitija slika odnosno iscrpno obrađeni spomenik kulture.

Vrijednost ovog projekta, međutim, ne leži "samo" u činjenici da će dvorac biti istra- žen, već i u činjenici da se nešto "konkretno" napravilo. Dvoje studenata Akademije je za svoj diplomski rad, naime, restauriralo oslik očistivši ga od grafita, o čemu možemo čitati u članku njihove mentorice mr. sc. Suzane Damiani.

Jedina sugestija za sljedeće izdanje odnosi se na opseg fotografskog materijala, koji u ovoj publikacije posebno nedostaje, poglavito u opisu oslika, bez kojeg je i stručnoj publici teško pratiti analize referentnih sadržaja. Kako je razlog nedostatku fotografija, dakako, nedostatak novčanih sredstava, ovom prilikom upućujemo apel institucijama za podršku ovakvih studentskih projekata koji će zasigurno koristiti i stručnoj publici u daljnjim istraživanjima. Sudjelujući i same kao studentice na sličnom projektu - *Povijest, graditeljske značajke i inventar kapele sv. Barbare u Velikoj Mlaki* pod mentorskim vodstvom dr. sc. Sanje Cvetnić - poznato nam je koliko je dodatnog napora (uz, dakako, onaj istraživački) trebalo biti uloženo da bi se namaknula sredstva za realizaciju monogra- fije. Sudjelovanje na ovakvim projektima, međutim, iznimno je dragocjeno iskustvo svakom studentu - ono pruža uvid u praktični aspekt struke koji nedostaje samom studiju povijesti umjetnosti.

Optimistično je, stoga, vidjeti da se ovakav oblik nastave nastavlja na zagrebač- kom Odsjeku za povijest umjetnosti, učeći studente praktičnoj metodologiji rada - na koja vrata pokucati za koju informaciju, u koje arhivske tekstove zaviriti, kako oboru- žani kritičkim umom usustaviti 'hrpu' građe

i barem se potruditi donijeti prosječnom čitatelju zanimljiv tekst koji ujedno poštuje i stručnu publiku. Također, u ovakvom projektu moguće je steći ili usavršavati znanja i vještine koja nisu uže vezana uz struku, a sastavni su dio procesa od ideje do realizacije: prijevod, lektura, korektura, uređivački

posao, grafička obrada, pa i marketing i odnosi s javnošću. Ali najvažnije od svega jest da ovakvi projekti uče mlade ljude suradnji i dijalogu s drugim strukama kako bi se ostvario zajednički cilj, pa i šire, dijalogu znanosti i društva u kojem svaka struka i njeni istraživači trebaju tražiti svoj put. ×